

TASTE OF

LIMMUD

הַיֵּשֶׁן יִתְחַדֵּשׁ וְהַחֲדָשׁ יִתְקַדֵּשׁ

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jtkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israel

Igrot Haraya, Iggeret 164

Sjabbat 27 november / 20 kislev 5771
Sidra Wajeesjev, Beresjiet [Genesis] 37:1-40:23
Tanach blz. 76-83
Haftara: Amos 2:6-3:8
Tanach blz. 1167-1169

Vertaling: Frits Pront

Voor het Engelse origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Vayeshev

WAJEESJEV

Wij maken hier kennis met vier sidrot die zich concentreren op Joseef (hoewel we in de sidra van deze week in hoofdstuk 38 een tussenspel over Jehoeda hebben). Joseef bezit een mooi bovenkleed, een prachtig veelkleurig gewaad. Zijn broers worden door Joseefs optreden zo jaloers dat het ertoe leidt dat zij hem in een put gooien en hem voor dood achterlaten. Enkele Jisjmaëlieten nemen hem mee naar Egypte en verkopen hem daar als slaaf. In Egypte werd hij doorverkocht aan Potifar en zijn vrouw, de femme fatale. Omdat hij haar pogingen hem te verleiden afwijst, wordt hij door haar vals beschuldigd en in de gevangenis geworpen.

[Een andere invalshoek](#)

Wajeesjev – Joel Erwteman

Joel Erwteman woont in Amsterdam. Hij is vader van vier kinderen en heet in 2009 een presentatie verzorgd bij Limmoed Nederland.

De sidra van deze week, Wajeesjev, vertelt het eerste deel van het verhaal van Joseef, de lievelingszoon van Jaäkov. Joseef wordt geportretteerd als een ijdele jongeling, het lievelingetje van zijn vader. Deze Joseef krijgt de rekening voor zijn verwaandheid gepresenteerd wanneer zijn broers hem als slaaf verkopen - hoewel hij het in de sidra van volgende week zal brengen tot onderkoning van Egypte. Het is een zich snel ontwikkelende thriller, met veel confrontaties waarin een spiegel wordt voorgehouden en ook met historische parallellen, bedrog en zaken die niet door de beugel kunnen. De sidra eindigt zelfs met een echt spannende situatie: in de allerlaatste regels van de sidra laten wij onze held, Joseef, achter in Egyptische gevangenschap, onzeker over wat de toekomst hem zal brengen.

Onder de parallellen die wij in de sidra vinden is die waarbij Jaäkov, die niet de lievelingszoon van zijn vader was (dat hem er overduidelijk toe bracht een gedrag te vertonen dat zijn leven behoorlijk gecompliceerd maakte), nu zijn vaders fout aan het herhalen is door ogenschijnlijk meer van Joseef te houden dan van zijn andere zonen. Nog een parallel is dat Jaäkov, die zijn eigen vader bedroog, nu wordt bedrogen door zijn kinderen, die hem er beurtelings van overtuigden dat Joseef was omgekomen. En om nog een voorbeeld aan te halen: daar is de ijdele Joseef die gelooft hoog boven zijn broers verheven te zijn en die zo gecharmeerd is van

zijn sierlijke kledij en die poedelnaakt eindigt in een verlaten put in de woestijn teneinde verkocht te worden als slaaf.

Al deze parallellen en het dramatisch gehalte van het verhaal maken de personen in deze sidra herkenbaar menselijk. Zij vallen en staan weer op, ze gaan het slechte pad op maar keren weer op hun schreden terug. Maar ze lijken ook erg op de helden uit de klassieke tragedies, zich schikkend in het onvermijdelijke, niet in staat te veranderen en gedoemd de fouten van hun ouders te herhalen.

En toch kan je de sidra ook zo uitleggen dat hij ons het omgekeerde leert.

Een mogelijke oplossing voor het begrijpen van deze sidra is de bijnaam, die Joseefs broers hem gaven. Terwijl hij ze op het veld tegemoet liep en zij tegen hem samenzweerden, zeiden ze tegen elkaar: "daar komt die meesterdromer (*baäl hachalomot*) aan" (37:19). Het is een begrijpelijke karakterisering van Joseef. Tot aan dit deel van het verhaal weten wij weinig meer van hem dan dat hij bepaalde dromen had gehad. Je kunt bepaald niet zeggen dat het een erg vleierende typering is.

Joseefs dromen waren kleinerend voor zijn broers omdat zij in zijn verbeelding voor hem knielden, en dat voor hém, de jongste broer. En je hoeft dan ook niet verbaasd te zijn dat de broers nog een stapje verder gingen met hun gedachtewisseling: "dit is onze kans! Laten we hem vermoorden en hem ergens in een put gooien. We zeggen gewoon dat hij door een roofdier is verslonden. Dan zullen we eens zien wat er van zijn dromen uitkomt" (37:20).

Tegen het einde van de sidra krijgt het feit dat Joseef een "meesterdromer" is echter een veel positievere betekenis. Het is ten slotte door zijn gave om dromen te verklaren dat hij de dromen van zijn medegevangenen kan duiden waardoor hij zich uit gevangenschap kan bevrijden, (opnieuw een van de duizelingwekkende bewegingen in tegengestelde richting in deze verhaalcycclus). Joseef is zonder enige twijfel een expert op het gebied van het verklaren van dromen. Dromen bezorgen hem moeilijkheden en dromen redden hem uit moeilijkheden.

Er valt voor ons een belangrijke les uit te leren: onze persoonlijkheid bepaalt niet wie wij zijn maar wat wij doen. Het feit dat je een expert bent op het gebied van het uitleggen van dromen kan je in een verlaten put doen belanden, maar het kan je ook tot onderkoning van Egypte maken!

Een andere invalshoek - Taste of Limmud Team

Door Andrew Lloyd Webber en Tim Rice – componisten. Eens schrijven zij misschien een musical over Limmoed! We hoeven het hun alleen maar te vragen!

Sommige mensen dromen van de wonderen die zij zullen doen
Voordat hun tijd op deze planeet voorbij is
Sommigen hebben helemaal niets gepland
Zij steken hun hoop en hun hoofd in het zand
Je hoort mij niet zeggen, wie gelijk heeft en wie niet
Maar als je hier toevallig de nacht doorbrengt
Heb ik niet meer dan een paar uur nodig
Om het verhaal te vertellen van een dromer zoals jij
Wij dromen allemaal heel veel – sommige lopen goed af, sommige niet
Maar als je het denkt, het wenst, het droomt, dan is het echt
Je bent wat je voelt
Maar alles wat ik zeg kan op een andere manier verteld worden
In het verhaal van een jongen wiens droom uitkwam
En hij zou jou geweest kunnen zijn

Uit de musical "Joseph."